

Kokoomuksen valtuustoryhmän aloite Meri-Lapin kuntapalvelujen ruokajakelun piiriin kuuluvien organisaatioiden ylijäämäruoan hyödyntämisestä

Kaupunginvaltuusto 14.11.2022 § 97

Valtuutettu Kalle Helske esitti seuraavan aloitteen:

Koulujen, päiväkotien ja muiden Meri-Lapin kuntapalvelujen ruokajakelun piiriin kuuluvien organisaatioiden ylijäämäruoan hyödyntäminen

Kemissä kouluilta jää paljon ylijäämäruokaa. Aiemmin Kemin kaupungissa koulun henkilökunta sai ostaa ruokaa kotiin mukaan, mutta se koettiin käytännössä vaikeaksi toteuttaa muun muassa laskutusvaikeuksien vuoksi. Laskutusvaikeudet eivät kuulosta ratkaisemattomalta ongelmalta. Nyt on aika tarkastella asiaa uudelleen. Ylijäämäruoan laittaminen jätteisiin on kiertotalouden, Vihreä Kemi -periaatteen sekä yleisen järjen ja etiikan näkökulmasta vastuutonta.

Olisiko mahdollista ottaa joitain kolmannen sektorin järjestöjä mukaan keskusteluun ylijäämäruoan hyödyntämisestä? Järjestöt voisivat hakea ylijäämäruokaa ja jakaa sitä esimerkiksi eläkeläisille sekä vähävaraisille. Joka tapauksessa asiaa kokonaisuutena olisi tarkasteltava uudelleen, siitä näkökulmasta, että ylijäämäruokaa tulisi hyödynnetyksi eikä heitetyksi jätteisiin.

Päätös Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus 28.11.2022 § 352

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus lähettää aloitteen Meri-Lapin kuntapalveluille lausuntoa varten.

Päätös Kaupunginhallitus päätti lähettää aloitteen Meri-Lapin kuntapalveluille lausuntoa varten.

Kaupunginhallitus 16.10.2023 § 320

Valmistelu Valtuutettu Kalle Helske on esittänyt Kemin kaupunginvaltuustossa 14.11.2022 §97 kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen koulujen, päiväkotien ja muiden Meri-Lapin kuntapalvelujen ruokajakelun piiriin kuuluvien organisaatioiden ylijäämäruoan hyödyntämisestä.

Aloitteessa kysytään, että olisiko mahdollista ottaa joitain kolmannen sektorin järjestöjä mukaan keskustellun ylijäämäruuan hyödyntämisestä.

Meri-Lapin kuntapalvelut Oy vastaa aloitteeseen seuraavasti:

Aloitteen asia on tärkeä ja aina ajankohtainen. Jaamme yhteisen huolen ruokahävikistä ja ylijäämäruoan hyödyntämisestä.

Meri-Lapin kuntapalvelut on aloittanut systemaattisen ruokahävikin seurannan vuonna 2017. Seurannassa toimipiste ilmoittaa päivittäiset hävikit keskitettyyn tietokantaan. Toteutuneiden lukujen perusteella voidaan todeta, että seuranta on automaattisesti vaikuttanut hävikkiä vähentävästi. Suurin hyöty saatiin heti seurannan alkuvaiheessa. Alkuvaiheen jälkeen luvut ovat vakioituneet tietylle tasolle.

Jokainen ros kiin laitettu ruoka-annos on tuhlaamista. Ros kiin laitettu ruoka sisältää elintarvikkeita, työtä ja muita kustannuksia. Käytännössä ruokaa jää kuitenkin päivittäin yli tai muuten ruoka loppuu kesken.

Ylijäämäruuan myyntiin liittyy monia tekijöitä mm.:

- ruokaturvallisuudesta huolehtiminen
- jääkö ruokaa tai osia ruokakokonaisuudesta ylipäätään
- miten huolehditaan tasapuolisuudesta, jos ylijäämäruokaa on rajallinen määrä
- mihin aikaan ylijäämäruokaa olisi mahdollista ostaa
- missä asiakas säilyttää ruuan myyntitapahtuman jälkeen
- onko valvottava, että asiakas ei annostelee itselleen esim. pelkkiä lihapyöryköitä
- miten maksu veloitetaan ja valvotaan, että maksu on tapahtunut
- toimiiko esim. koulujen ilmoitukset erilaisista poikkeamista ruokailijamäärien suhteen, jotta asia pystytään huomioimaan valmistuksessa
- voidaanko myynti esim. koulun ulkopuolisille sallia

Olemme tehneet ylijäämäruuan hyödyntämiseksi erilaisia kokeiluja vaihtelevalla menestyksellä. Paras tapa on pyrkiä aina valmistamaan ruokaa juuri sen verran kuin tarvitaan.

Olemme mielellämme mukana yhdessä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa kehittämässä ratkaisua ylijäämäruuan hyödyntämiseksi. Muualta Suomesta on saatu kokemuksia erilaisista pilotoinneista kolmannen sektorin kanssa, että usein ylijäämäruokaa vastaanottavat tahot ovat kokeneet vaikeuksia ruuan hakemisessa, hakuajojen yhteensovittamisessa, kylmä- ja kuumaketjusta huolehtimisesta ja siitä, että joka päivä ei ylijäämäruokaa ei ole sekä ruuan kuljettamisesta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy: lausunnon tietoon ja saattaa sen valtuuston tieton vastauksena Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteeseen Meri-Lapin kuntapalvelujen ruokajakelun piiriin kuuluvien organisaatioiden ylijäämäruoan hyödyntämisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää Meri-Lapin kuntapalveluita selvittämään mahdollisutta jakaa mahdollista ylijäämäruokaa esim kaupungin nuorisotilojen kautta tiettyinä päivinä viikossa.

Päätös

Teija Jestilä ja Ulla Miettunen ilmoittivat esteellisyytensä (yhteisöjäävejä) asian käsittelyyn ja poistuivat kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi.

Kaupunginhallitus päätti pyytää nuorisovaltuustoa osallistumaan ruoanjaon suunnitteluun ja antaa asiasta lausunnon Meri-Lapin Kuntapalveluille.

**Nuorisovaltuusto 13.11.2023 § 31
674/14.01.00/2022****Valmistelu**

Kaupunginhallitus on pyytänyt nuorisovaltuustolta lausuntoa Meri-Lapin kuntapalvelujen ruokajakelun piiriin kuuluvien organisaatioiden ylijäämäruuan hyödyntämisestä.

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto keskustele aiheesta ja päättää antaa asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle.

Päätös

Nuorisovaltuusto keskusteli ylijäämäruuan hyödyntämisestä.

Keskustelussa esiin nousi se näkökulma, että ruokalistojen suunnittelua tulisi muuttaa siten, että ruoka olisi entistä maistuvampaa lapsille ja nuorille, jolloin ylijäämäruoan määrä tätä myöten vähenisi. Nuorisovaltuusto katsoo, että lapset ja nuoret tulisi ottaa mukaan ruokalistojen suunnitteluun. Nuorisovaltuusto haluaisi nähdä hävikkiruokatilastot, milloin sitä tulee eniten eli onko havaittavissa selkeitä päiviä jolloin hävikkiruokaa syntyy eniten.

Keskustelussa nousi esille, että ruokaa voisi kokeilujaksona myös tarjoilla kouluilla pidempään nuorille, jolloin esimerkiksi myöhemminkin kuin ruokatunnilla voisi käydä syömässä. Ruuan jakamisesta nuorisotiloilla keskusteltiin ja pohdittiin sitä, syövätkö nuoret sitä ruokaa sen enempää nuorisotilalla illalla kuin koululla päivälläkään. Tähän liittyy myös monia käytännön toteutuksen haasteita.

Ruuan myymisestä oppilaitosten henkilökunnalle keskusteltiin myös. Lappialla ylijäämäruokaa myydään päivän päätteeksi sekä opiskelijoille että henkilökunnalle.

Yhtenä kehittämissuositukseksi nousi esille, että Melissaan voisi laittaa palautelaatikon, josta voisi nousta myös hyviä kehitysehdotuksia.